

Een mateloze Caesar

Adrian Goldsworthy: Caesar.

Vertaald uit het Engels door Corrie van de Berg en Carola Kloos. Ambo/Manteau, 640 blz. € 29,95

Vanaf het begin van de 20ste eeuw hebben classici en historici zich op Gaius Julius Caesar gestort. Die aandacht is begrijpelijk, want de man die de wegbereider werd van de door Octavianus Augustus ingestelde monarchie spreekt sterk tot de verbeelding.

Bij Adrian Goldsworthy lezen we heel veel over Caesars moeilijke jeugd onder de dictatuur van Sulla, over zijn opkomst op het politieke toneel, over zijn driemanschap met Pompeius en Crassus, over de oorlogen in Gallië, zijn eigen dictatorschap, zijn moeilijke relatie met Cicero en zijn gewelddadige dood op de Idus van Maart 44 v. Chr. Het wordt uitvoerig uit de doeken gedaan. En omdat de Nederlandse vertaling niet altijd even soepel loopt, wordt het de lezer niet gemakkelijk gemaakt.

Op één onderdeel betoont Goldsworthy zich een grootmeester. Zijn beschrijvingen van de Gallische oorlogen en van Caesars strijd tegen zijn concurrenten in Spanje en Noord-Afrika zijn van een hoog niveau. Helder en met kennis van zaken legt de auteur, die naam maakte met mooie boeken over het Romeinse leger, de strategieën van de grootste veldheer uit de Romeinse geschiedenis uit. En dan begrijp je pas goed hoe Caesar er telkens in slaagde om zelfs in netelige situaties overwin-

ningen te behalen en uiteindelijk ook zijn laatste concurrent Pompeius, wist te verslaan.

Maar Caesar was niet alleen veldheer, hij was vooral een toeloos ambitieus politicus. Vanaf het moment dat hij zich omstreeks het jaar 75 in de senaat manifesteerde, trok hij zijn eigen plan. In Goldsworthy's *Caesar* zie ik te weinig terug van de eigenzinnige Caesar, die zijn politieke tegenstanders voortdurend voor verrassingen plaatste. Doordat zijn optreden in het openbare leven niet altijd uit de verf komt, ontstaat een conventionele biografie waarin te weinig wordt verteld over Caesars persoon en over de dubbelzinnige houding van veel Romeinen die respect hadden voor zijn militaire genie maar zijn eerzucht hekelden.

Caesar deed me terugdenken aan een Caesarboekje van honderd kleine bladzijden, dat oud-historicus J.H. Thiel in het midden van de vorige eeuw publiceerde. Dat is in alles het tegendeel: geen uitputtende verhandeling maar een korte, heldere analyse van Caesar, van zijn daden en van zijn karakterstructuur. Die Caesar bruiste, met al zijn goede en slechte eigenschappen. Nu blijft het beeld hangen van een interessante Caesar, maar niet dat van de Caesar die er door zijn unieke persoonlijkheid en dadendrang in slaagde alles naar zijn hand te zetten – tot dat de laatste republikeinen hem met 23 dolksteken vermoordden.

FIK MEIJER